Дәріс 10. Экскурсиялық іс бағытындағы музейлік жобалау мәселесі

Дәріскер: т.ғ.к., доцент Қ.Б. Баудиярова

Жоспар

1. Экскурсияны сыныптаудың негізгі белгілері
2. Қатысушылар құрамы мен саны бойынша экскурсияларды сыныптау
3. Өткізілетін орны мен қозғалыс тәсілі бойынша экскурсияларды жіктеу

Кіріспе

Экскурсия – оқушылардың белгілі бір нысанды табиғи жағдайда бақылап, зерттеу арқылы білім алуына мүмкіндік беретін оқыту формасы. Ол теориялық білімді нақты өмірмен байланыстырады. Экскурсия барысында оқушылар қоршаған ортаны тікелей көріп, тәжірибе жинақтайды. Бұл әдіс білімді жақсы меңгеруге көмектеседі, сондай-ақ оқушылардың ойлау, бақылау және талдау қабілеттерін дамытады. Сондықтан экскурсия білім беру процесінің маңызды бөлігі болып саналады.

Экскурсиялық жұмыстың негізгі мақсаттары мен міндеттері

Экскурсияның негізгі мақсаты

Экскурсиялық жұмыстың негізгі мақсаты оқушылардың білімін кеңейту және оларды қоршаған ортамен таныстыру. Ол теориялық білімді тәжірибемен ұштастыруға мүмкіндік береді.

Негізгі міндеттері

Негізгі міндеттеріне оқушылардың танымдық қызығушылығын арттыру, бақылау дағдыларын дамыту, табиғат пен мәдени мұраға құрметпен қарауға тәрбиелеу жатады. Экскурсия оқушылардың ойлау қабілетін, зерттеу дағдыларын қалыптастырып, алған білімдерін өмірде қолдануға үйретеді.

Экскурсия ұйымдастырудың педагогикалық принциптері

Экскурсияны ұйымдастыруда белгілі педагогикалық принциптер сақталуы қажет. Олар – ғылымилық, жүйелілік, көрнекілік және қолжетімділік принциптері. Мұғалім экскурсия тақырыбын оқу бағдарламасына сәйкес таңдайды. Сонымен қатар оқушылардың жас ерекшеліктері мен дайындық деңгейі ескеріледі. Экскурсия барысында қауіпсіздік ережелері сақталып, оқушылардың белсенді қатысуы қамтамасыз етіледі. Осы принциптер экскурсияның тиімді әрі нәтижелі өтуіне мүмкіндік береді.

Экскурсиялық жұмыстың методикалық негіздері

Экскурсиялық жұмыстың методикалық негізі – оқыту әдістерін дұрыс қолдану. Мұғалім экскурсия алдында мақсат пен міндеттерді анықтап, қажетті материалдарды дайындайды. Экскурсия барысында бақылау, түсіндіру, әңгіме және сұрақ-жауап әдістері қолданылады. Бұл әдістер оқушылардың белсенді қатысуына мүмкіндік береді. Сонымен қатар оқушыларға тапсырмалар беріліп, олардың өз бетімен зерттеу жүргізуіне жағдай жасалады.

ЭКСКУРСИЯНЫ ЖОСПАРЛАУ ЖӘНЕ ДАЙЫНДЫҚ КЕЗЕҢДЕРІ

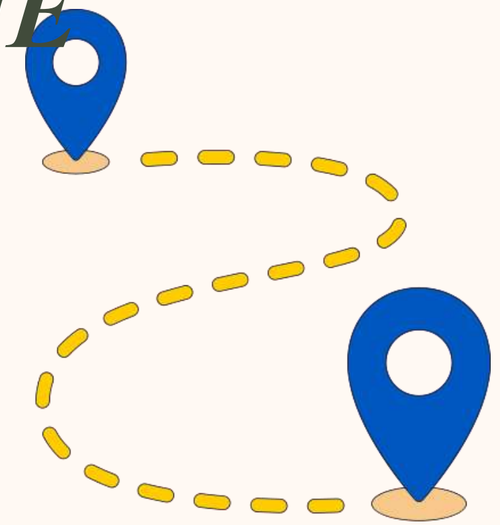

Экскурсияны тиімді өткізу үшін алдын ала жоспарлау қажет. Алдымен экскурсияның мақсаты анықталады және өткізілетін орын таңдалады. Мұғалім маршрутты белгілеп, қажетті құралдар мен материалдарды дайындайды.

Мұғалім маршрутты белгілеп, қажетті құралдар мен материалдарды дайындайды. Оқушыларға экскурсияның тақырыбы мен міндеттері түсіндіріледі. Сонымен қатар қауіпсіздік ережелері таныстырылады. Жақсы жоспарланған экскурсия оқу процесін қызықты әрі нәтижелі етеді.

Экскурсиялық жұмыстың практикалық маңызы

Экскурсиялық жұмыс оқушылардың білімін өмірмен байланыстыруға көмектеседі. Олар табиғи немесе әлеуметтік нысандарды өз көздерімен көріп, зерттеу жүргізеді. Бұл оқушылардың тәжірибелік дағдыларын қалыптастырады. Сонымен қатар экскурсия арқылы оқушылар қоршаған ортаны қорғау, табиғатты аялау сияқты құндылықтарды түсінеді. Практикалық тұрғыдан экскурсия білімді терең әрі нақты меңгеруге мүмкіндік береді.

Оқушылардың танымдық белсенділігін арттырудағы экскурсияның рөлі

Экскурсия оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруда маңызды рөл атқарады. Себебі оқушылар жаңа ақпаратты тек тыңдап қана қоймай, оны тікелей бақылау арқылы қабылдайды. Бұл олардың қызығушылығын арттырады. Экскурсия барысында оқушылар сұрақ қойып, өз ойларын білдіреді. Осындай белсенді әрекет олардың логикалық ойлауын дамытып, білімге деген ынтасын күшейтеді.

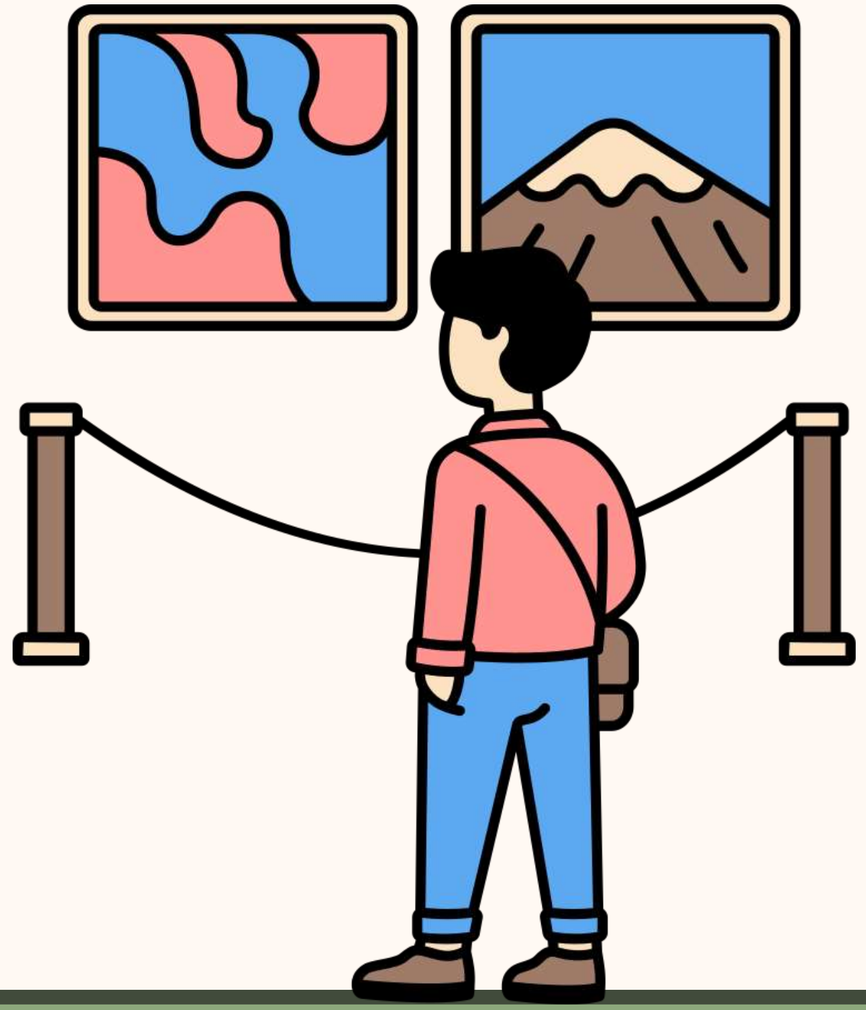

Қорытынды

Экскурсиядан кейін алынған мәліметтерді талдау маңызды кезең болып табылады. Мұғалім оқушылармен бірге көрген нысандарды талқылап, негізгі қорытындылар жасайды. Оқушылар өз бақылаулары мен ойларын айтып, алған білімдерін жүйелейді. Кейде жазбаша тапсырмалар немесе шағын есептер беріледі. Бұл жұмыс экскурсия барысында алынған білімді бекітуге және оны дұрыс түсінуге көмектеседі.

Бекіту сұрақтары

1. Экскурсияны сыныптаудың негізгі белгілері қандай?
2. Мазмұны бойынша экскурсиялар қалайша сыныпталынады?
3.Шолулық экскурсия деген не?
4. Тақырыптық экскурсиялар деген не?
5. Өндірістік экскурсиялар қандай топтарға жіктелінеді?
6. Өнертанулық экскурсияны түсіндіріп беріңіз.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Мұхтар Жұмабаев. Педагогика. – Алматы: Рауан, 1992.*
2. *Жүсіпбек Аймауытов. Тәрбиеге жетекші. – Алматы: Ана тілі, 1991.*
3. *Иоганн Генрих Песталоцци. Избранные педагогические произведения. – Москва: Педагогика, 1981.*
4. *Педагогика: Оқулық / Жалпы редакциясын басқарған Тұрсынбек Тәжібаев. – Алматы: Мектеп, 2000.*
5. *Экскурсия жүргізу әдістемесі. – Алматы: Білім баспасы, 2010.*

